

Список використаних джерел:

1. Бурачек І. В., Михайленко Н. В. Сучасний стан та перспективні напрями розвитку сільського господарства в Україні. Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. 2018. № 21. С. 134–137; 2. Лазарева О. В. Соціально-економічний розвиток сільських територій: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили. 2021. 128 с.; 3. Напрями та засоби розвитку сільських територій в контексті зміцнення соціально-економічної безпеки України: монографія. За ред. Т. Г. Васильціва, В. В. Бойка. Львів: Ліга-Прес. 2016. 262 с.; 4. Сталий розвиток сільських територій: монографія. За ред. проф. Т. Зінчук, проф. Ю. Раманаускаса. Клайпеда: вид-во Клайпедського університету. Київ: «Центр учбової літератури». 2019. 421 с.

**Коваленко А. О., д-р екон. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут демографії та проблем якості життя НАН України, Україна**

Використання майстер-планування у зарубіжній практиці управління просторовим розвитком

На сьогодні у зарубіжній практиці управління просторовим розвитком усе частіше застосовується такий інноваційний інструмент стратегічного планування, як майстер-план. На відміну від традиційного генерального плану майстер-план повинен зводити воедино всі рівні стратегічного мислення, враховувати абстрактні й конкретні стратегічні прогнози та реальний стан речей. У майстер-плані усі різнорівневі рішення описуються в загальному вигляді, але з прив'язкою до просторового розвитку.

Макроекономічним рамковим підґрунтям для застосування майстер-планування є цілісне комплексне бачення перспектив соціально-економічного розвитку України та відповідна економічна політика держави, яка має здійснюватися на конституційних основах рівності усіх суб'єктів власності перед законом, справедливого розподілу ресурсів, що належать усім громадянам, та соціальної орієнтованості економіки, яка є базовою ціллю Європейського Союзу. Практичне втілення такої політики можливе за активної участі бізнесу через реалізацію низки цілей: конкуренція, демонополізація та справедливий розподіл ресурсів; захист інвесторів; деолігархізація; спроможні та незалежні антимонопольні органи; дерегуляція українського бізнес-середовища; удосконалення публічних закупівель; приватизація неефективних активів; створення Суверенного фонду України та Фонду для управління державними оборонними підприємствами [1].

У публікаціях вітчизняних дослідників майстер-план ідентифікується як стратегічний документ, що визначає довгострокову візію міста. У цьому документі фіксується певна кількість цілей, що враховують соціально-економічні та демографічні показники, екологічну ситуацію та рівень розвитку сучасних технологій. Відмітною рисою майстер-плану є його доступність для кожного учасника міського життя [2].

Інші автори під терміном «майстер-план» розуміють стратегію просторового розвитку із яскраво вираженою містобудівною складовою, розроблену публічною владою за участі представників якнайширшого кола груп інтересів, яка часто розробляється одночасно зі стратегією соціально-економічного розвитку або інтегрується з нею в єдиний документ. На їхню думку, майстер-план виконує декілька основних завдань: формалізація комплексного бачення місцевості в майбутньому; формування суспільного договору щодо об'єктів, цілей та напрямків розвитку; визначення ресурсної бази та механізмів досягнення зазначених цілей; підготовка середньострокових документів оперативного планування. Майстер-плани можуть мати *галузевий* (напр., Underground Master Plan for Helsinki) або *комплексний* характер (напр., Dubai 2020 Urban Masterplan та Master Plan Oslo Towards 2025) [3].

Узагальнюючи, можемо визначити майстер-план як концептуальний документ, у якому на основі стратегічного передбачення (форсайту) викладено цілісне планувальне та соціально-економічне бачення перспектив просторового розвитку міста на основі його історичного минулого, майбутньої візії та узагальненого портрета мешканців з урахуванням інтересів і точки зору зацікавлених сторін – стейкхолдерів (громадськості, експертів, бізнесу тощо).

Прикладом майстер-плану можна вважати стратегію розвитку Нью-Йорку до 2050 року, яку було прийнято в 2015 році під керівництвом мера Білла де Блазіо, та розміщено на окремому сайті, де щороку публікуються звіти про її виконання [4]. Головною ідеєю цієї стратегії є слоган: «Будуємо сильне та справедливе місто». Аналогічні стратегії є у Берліна, Вени, Сіднея [5; 6; 7]. В Україні ж практика застосування майстер-планів лише набуває свого поширення. Так, за повідомленням Інвестиційної ради Ірпеня, японський архітектор Хірокі Мацура розробить майстер-план (стратегію просторового розвитку) міста Ірпінь, в якому будуть підкреслені міські особливості [8].

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є розробка економічних і форсайтних аспектів процедури майстер-планування з урахуванням точки зору й інтересів усіх стейкхолдерів (місцевих мешканців, експертів, забудовників, бізнесу тощо) для використання його в практиці управління просторовим розвитком та повоєнного відновлення України.

Список використаних джерел

1. Свириденко Ю. Майстер-план для економіки України: вісім головних пріоритетів. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/ekonomika-ukrajini-sviridenko-nazvala-visim-zadach-ta-plan-na-maybutnye-novini-ukrajini-50358219.html>;
2. Бенч Н. Генплан або стратегія: що потрібно українським містам. У чому відмінність майстер-плану від генплану та що потрібно зробити, щоб стратегії українських міст почали працювати? URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/07/19/676030/>;
3. Горенюк О. Українським містам негайно потрібен майстер-план. URL: <https://blog.liga.net/user/agorenuk/article/33559/>;
4. OneNYC 2050. URL: <https://climate.cityofnewyork.us/reports/onenyc-2050/>;
5. BerlinStrategie. Stadtentwicklungskonzept Berlin 2030. URL: <https://www.berlin.de/berlin/berlinstrategie/stadtentwicklungskonzept-berlin-2030>.

<https://www.berlin.de/sen/stadtentwicklung/planung/berlinstrategie/>;
6. WILLKOMMEN IN DER SMART KLIMA CITY WIEN! URL:
<https://www.wien.gv.at/stadtentwicklung/studien/pdf/b008552.pdf>; 7. Sustainable
Sydney 2030–2050 Continuing the Vision. URL:
<https://www.cityofsydney.nsw.gov.au/sustainable-sydney-2030-2050>; 8. «Це місто
мрії»: Японський архітектор розробить майстер-план Ірпеня. URL:
[https://suspilne.media/249337-ce-misto-mrii-aponskij-arhitektor-rozrobit-majster-
plan-irpena](https://suspilne.media/249337-ce-misto-mrii-aponskij-arhitektor-rozrobit-majster-plan-irpena).

Кравченко О.М., д-р екон. наук, доцент
Коптєва А.В., здобувач вищої освіти ступеня бакалавр
Державний біотехнологічний університет, Україна

Ціноутворення в просторі невизначеності

Протягом усього життя людина потрапляємо у простір невизначеності. Люди у побуті завжди описували це поняття як стан невпевненості, розгубленості та тривоги. Науковці багатьох галузь знань активно досліджують такий стан. Не виключенням є галузь економіки. Саме цим й зумовлена актуальність оброблюваної теми, щодо ціноутворення в умовах сучасного простору невизначеності.

У загальному розумінні, невизначеністю можна назвати подією, в якій через викривлення, нестачу, перевантаженість тощо інформацією людина стає невпевненою, розгубленою та тривожною у своїх подальших діях та не може прийняти виважене обґрунтоване рішення. Економічною мовою – ефективно господарське рішення. Таким чином невизначеність впливає на якість життя кожної людини.

Кравченко О.М. наголошує, що визначальними ознаками економічного простору вже протягом 20+ років є цілий спектр таких явищ: Volatility – мінливість, нестійкість; Uncertainty – невизначеність; Complexity – складність; Ambiguity – неясність, неоднозначність. Це простір, в якому стабільність, визначеність, простота і однозначність змінюються на нестабільність, невизначеність, складність і неоднозначність. Простір, в якому завдання прогнозування, керуваності важко реалізувати, тоді як під час невизначеності кожна людина мріє жити в гармонії із собою, із суспільством, із природою [1, с.9].

Крім того, Батюк Л.А. зазначає, що головною проблемою української економіки, яка особливо яскраво проявилася з початком економічної кризи, є розбалансованість фінансової системи. Країна витрачає більше, ніж заробляє, постійно нарощуючи свій валовий зовнішній борг. Основною причиною цього є хронічне перевищення обсягів імпорту над експортом. Це призводить до виникнення так званого «девальваційного циклу»: через певні періоди часу стає неминучим чергове знецінення гривні [2]. І зазначені процеси тільки погіршуються протягом останніх важких двох років. Тому пошук рішень щодо